

ספרות עברית וכללית

לבתי ספר דתיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	-	מעשה חכמים וסיפור קצר	-	(20x1)	-	20 נקודות
פרק שני	-	יצירות מאת עגנון	-	(30x1)	-	30 נקודות
פרק שלישי	-	קריאה מונחית	-	(20x1)	-	20 נקודות
פרק רביעי	-	שירה (שירת ימי הביניים,				
		שירת ביאליק, שירה עברית מודרנית)	-	(15x2)	-	30 נקודות
		סך הכול	-			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת יצירות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת של היצירות.

(2) אין להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – מעשה חכמים וסיפור קצר (20 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–3.

מעשה חכמים

1. קראו את מעשה החכמים "מר עוקבא" שלפניכם, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

מר עוקבא

מר עוקבא – הָיָה עָנִי בְּשִׁכּוֹנָתוֹ,
וְהָיָה רָגִיל כָּל יוֹם לְזָרֵק לוֹ אַרְבָּעָה זֻזִים בְּצִנּוֹר הַדָּלָת.
פַּעַם אַחַת אָמַר: אֵלֶּךְ וְאַרְאֶה מִי עוֹשֶׂה עִמִּי טוֹבָה זוֹ.
אוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁהָה מֵרַע עוֹקְבָא בְּבֵית הַמַּדְרֵשׁ הַרְבֵּה, וְהִלְכָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.
כִּינּוֹן שָׁרְאָה אוֹתָם הָעָנִי שֶׁהָטוּ עֲצָמָם לְדָלָת – יָצָא אַחֲרֵיהֶם.
בָּרְחוּ וְנִכְנְסוּ שְׁנֵיהֶם לְתִנּוֹר גָּרוֹף.
נָכוּוּ רָגְלָיו שֶׁל מֵרַע עוֹקְבָא.
אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: תֵּן אֶת רָגְלֶיךָ עַל רָגְלִי.
חָלְשָׁה דָּעָתוֹ.
אָמְרָה לוֹ: אֲנִי מְצוּיָה בְּתוֹךְ הַבֵּית וְהִנָּאֲתִי קְרוֹבָה.

אחד האמצעים לאפיון דמות ביצירה הוא השם של הדמות.

- א. הסבירו כיצד משמעות השם "מר עוקבא" תורמת לאפיון דמותו במעשה החכמים כולו. (10 נקודות)
- ב. ציינו והסבירו אמצעי אפיון נוסף לדמותו של מר עוקבא. (10 נקודות)

סיפור קצר

2. שברירים / דבורה בארון

בחרו בשתי דמויות משנה בסיפור (תוכלו לבחור גם בעל חיים), שבינן ובין חיה פרומה נרקמים קשרים. תארו את הקשרים האלה, והסבירו מה אפשר ללמוד מהם על חיה פרומה ועל דמויות המשנה שבחרתם.

3. מר עוקבא; שברירים / דבורה בארון

אקספוזיציה, סיבוכ, נקודת מפנה, שיא והתרה מאפיינים מבנה של סיפורים קצרים ומעשי חכמים רבים. בחרו בשניים מן המאפיינים האלה, והסבירו כיצד כל אחד מהם בא לידי ביטוי בסיפור "שברירים" או במעשה החכמים "מר עוקבא". הדגימו את דבריכם.

פרק שני – יצירות מאת עגנון (30 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 4–7.

4. תהילהלפניכם קטע מן הנובלה "תהילה". קראו את הקטע, וענו על שלושת הסעיפים א–ג שאחריו.

"זקפה עצמה והביטה בכתב ואמרה, יאה יאה. ועכשיו מה תכתוב? כתוב פה: עיר הקודש ירושלים, תיבנה ותיכונן במהרה בימינו אמן. בשעת שיחה אומרת אני ירושלים בלא תוספת כלום, במכתב צריך להזכיר את קדושתה של ירושלים ולהוסיף בקשה על בניינה. כדי שהקורא יעלה את ירושלים על ליבו וידע שהיא זקוקה לרחמים ויתפלל עליה".

א. הסבירו מה אפשר ללמוד מן הקטע על היחס של תהילה לירושלים. (5 נקודות)**ב.** הביאו מן הנובלה כולה דוגמה אחת נוספת ליחס של תהילה לירושלים ודוגמה אחת ליחס של דמות אחרת לירושלים. (15 נקודות)**ג.** על פי הנובלה, יש דמיון בין תהילה ובין ירושלים.הסבירו והדגמו קביעה זו. בססו את תשובתכם על שתי נקודות דמיון. (10 נקודות)**5. והיה העקוב למישור**לפניכם קטע שיר מן הנובלה "והיה העקוב למישור". קראו את הקטע, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

"הראיתם אומלל כמותי
נפשי הוי נפשי שואלת
שבתי לאחר מותי
ובביתי נעולה הדלת".

א. כתבו מהו ההקשר של קטע השיר בנובלה כולה.צינו מן השיר שני רמזים מטרימים (מוקדמים) בנוגע להמשך העלילה, והסבירו כל אחד מהם. (15 נקודות)**ב.** הסבירו מהו הקונפליקט שמנשה חיים מתמודד איתו לפני מותו, ומהי הכרעתו בנוגע לקונפליקט זה. מהי עמדתכם בנוגע להכרעתו של מנשה חיים? נמקו את דבריכם. (15 נקודות)

6. סיפור פשוט

לפניכם קטע מן הרומאן "סיפור פשוט". קראו את הקטע, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

"אחיו של משולם בא לעולם מתוך צחוק על פיו. בריא בגופו ושלם באיבריו. אף אימו הבריאה כל צורכה ונשתלמה על ידו. אלף שמחות שמחו עליו אבותיו על אותו תינוק ואלף שמות קראו לו, כל יום שברא הקדוש ברוך הוא, ברא עימו שם חדש. יש שמות שיש להם פירוש, שמות שאין להם פירוש. מחמת רוב השמות שקראו לו, נשתקע שמו מעריסתו".

- א. על פי קטע זה, תארו את התינוק השני שנולד להירשל ולמינה.
- על פי הרומאן כולו, תארו שני הבדלים בין הבנים של הירשל ומינה. (10 נקודות)
- ב. ההבדלים בין שני הבנים של הירשל ומינה משקפים את התפתחות היחסים בין בני הזוג. הסבירו והדגו קביעה זו. בתשובתכם התייחסו גם לדיאלוג בין הירשל ובין מינה בסיום הרומאן. (20 נקודות)

7. תהלה / והיה העקוב למישור / סיפור פשוט

ענו על שני הסעיפים א–ב.

- א. האם לדעתכם הדמות המרכזית ביצירה של עגנון שלמדתם אחראית לגורלה או שהיא קורבן של החברה ושל נסיבות חייה? הסבירו את דבריכם ובססו אותם על שתי דוגמאות מן היצירה. (22 נקודות)
- ב. בחרו באמצעי אחד לאפיון הדמות המרכזית שכתבתם עליה בסעיף א, והסבירו כיצד אמצעי אפיון זה משקף את גורלה. (8 נקודות)

פרק שלישי – קריאה מונחית (20 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 8–11.

8. מִישֶׁהוּ לְרוּץ אֵיתוֹ / דויד גרוסמן

ברומאן זה המוזיקה משמשת אמצעי אומנותי המסייע להתפתחות העלילה, לעיצוב הדמויות, לעיצוב מערכות היחסים וכדומה. הסבירו קביעה זו. בססו את תשובתכם באמצעות שלוש דוגמאות – אחת בכל תחום.

9. בּוֹאֵי הַרוּחַ / חיים סבתו

תארו שלושה אירועים בחייו של פרקש, שבהם הוא חווה תחושות קשות כגון חוסר אונים, החמצה או כישלון. הסבירו כיצד פרקש מתמודד עם אירועים אלה, וכיצד הם משפיעים על חייו.

10. אֵל תִּיגַע בְּזַמִּיר / נל הרפר לי

ענו על שני הסעיפים א–ב.

א. לפניכם קטע משיחה בין אטיקוס לג'ם. קראו את הקטע, וענו על השאלה שאחריו.

"רציתי שתראה מהו אומץ לב אמיתי, שלא תחשוב שאומץ זה גבר שמחזיק רובה. אומץ הוא כשיודעים שהכול אבוד מראש ובכל זאת נאבקים עד הסוף בלי לוותר. רק לעיתים נדירות מנצחים, אבל לפעמים זה קורה. גברת דובוז ניצחה, בכוחותיה האחרונים... היא הייתה האדם האמיץ ביותר שהכרתי מימיי".

על פי הקטע ועל פי הרומאן כולו, הסבירו מדוע אטיקוס טוען שגברת דובוז הייתה אדם אמיץ. (8 נקודות)

ב. הסבירו והדגימו כיצד אומץ הלב של שתי דמויות נוספות בא לידי ביטוי ברומאן. (12 נקודות)

11. מִישֶׁהוּ לְרוּץ אֵיתוֹ / דויד גרוסמן; בּוֹאֵי הַרוּחַ / חיים סבתו; אֵל תִּיגַע בְּזַמִּיר / נל הרפר לי

תארו שתי התרחשויות ברומאן שקראתם, ש**כל אחת** מהן היא נקודת מפנה בגורל הדמות המרכזית אן בעלילת הרומאן. הסבירו מדוע התרחשויות אלה הן נקודות מפנה ברומאן.

פרק רביעי – שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירה עברית מודרנית)

(30 נקודות)

שימו לב: בפרק זה שמונה שאלות. יש לענות על שתי שאלות:

על שאלה אחת משירת ימי הביניים או משירת ביאליק (שאלות 12–14) ועל שאלה אחת משירה עברית מודרנית (שאלות 15–19).
(לכל שאלה – 15 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 12–14.

שירה עברית בימי הביניים

12. קראו את השיר שלפניכם, וענו על השאלה שאחריה.

יפה נוף / יהודה הלוי

1	בית	יפה נוף, משוש תבל, קריה למלך רב, / לך נכספה נפשי מפאתי מערב!
2	בית	המון רחמי נכמר כי אזכרה קדם, / כבודך אשר גלה ונוף אשר חרב.
3	בית	ומי יתנני על כנפי נשרים, עד / ארוה בדמעתי עפרך ויתערב!
4	בית	דרשתיך, ואם מלכך אין בך ואם במקום / צרי גלעדך – נחש שרף וגם עקרב.
5	בית	הלא את אבניך אחונן ואשקם / וטעם רגביך לפי מדבש יערב!

על פי הבתים 3 ו-5 בשיר, הסבירו כיצד המשורר רואה בעיני רוחו את המפגש שלו עם ציון.
בתשובתכם ציינו גם שני אמצעים אומנותיים בבתים האלה, והסבירו את תרומתם לתיאור המפגש.

13. קראו את השיר שלפניכם, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריה.

שחרתיך בכל שחרי ונשפי / שלמה אבן גבירול

1	בית	שחרתיך בכל שחרי ונשפי / ופרשתי לך כפי ואפי.
2	בית	לך אהמה בלב צמא, ואדמה / לדל שואל עלי פתחי וספי.
3	בית	מרומות לא יכילוך לשבתך - / ואולם יש מקומך תוך סעפי!
4	בית	הלא אצפן בלבי שם כבודך / וגבר חשקך עד יעברפי:
5	בית	אני על כן אהודה שם א-דני / בעוד נשמת א-להים חי באפי.

א. ציינו שלושה איברי גוף המוזכרים בשיר, והסבירו את התרומה של אזכור האיברים האלה להבנת תחושותיו של הדובר.
(10 נקודות)

ב. ציינו מן השיר אמצעי אומנותי נוסף שתורם להבנת הרעיון המרכזי בשיר. (5 נקודות)

שירת ביאליק

14. קראו את השיר שלפניכם, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

לבדי / חיים נחמן ביאליק

<p>בית 4 וכשפלה לבדי לחלון, לאור,
וכשצר לי המקום מתחת לכנפה –
כבשה ראשה בכתיפי, ודמעתה על־דף
גמתי נטפה.</p>	<p>בית 1 כלם נשא הרוח, כלם סחף האור,
שירה חדשה את־בקר חייכם הרנינה;
ואני, גוזל רך, נשתפתי מלב
תחת כנפי השכינה.</p>
<p>בית 5 חרש בכתה עלי ותתרפק עלי,
וכמו שכה בכנפה השבורה בעדי:
"כלם נשא הרוח, כלם פרחו להם,
ואותר לבדי, לבדי..."</p>	<p>בית 2 בָּדָד, בָּדָד נשא־תי, והשכינה אף־היא
כנף ימינה השבורה על־ראשי הרעידה.
ידע לבי את־לבה: חרד חרדה עלי,
על־בנה, על־יחידה.</p>
<p>בית 6 וכעין סיום של־קינה עתיקה מאד,
וכעין תפלה, בקשה וחרדה כאחת,
שמעה אזני בבכי החרישית ההיא
ובדמעה ההיא הרוחת –</p>	<p>בית 3 כבר נתגרשה מכל־הזיות, רק־עוד
פנת סתר שוממה וקטנה נשארה –
בית־המדורש – ותתפס בצל, ואהי
עמה יחד בצרה.</p>

א. איזו חוויה של הדובר באה לידי ביטוי בשיר? הסבירו כיצד חוויה זו באה לידי ביטוי בשיר (בתשובתכם אל תכתבו על

הבית האחרון).

בתשובתכם ציינו גם שני אמצעים אומנותיים התורמים לעיצוב החוויה של הדובר.

(10 נקודות)

ב. הסבירו את הבית האחרון בשיר ואת הקשר שלו לשיר כולו. (5 נקודות)

שירה עברית מודרנית

ענו על אחת מן השאלות 15–19.

שירים בנושא משפחה

15. קראו את השיר שלפניכם, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

פְּרֻכָּה / אמנון שמוש

אִמִּי אָהָבָה אֶת יָפִי	אוֹתִיּוֹת שֶׁל אָבִי
הַמְּלִים	סְמָלִים שְׁאֵהָב
שֶׁחֲבָרוּ לָהּ יַחֲדוֹ	חוּטִים שֶׁל כֶּסֶף
אָבִי אָהָב אֶת	עֵם חוּטִים שֶׁל
הָאוֹתִיּוֹת	זָהָב
שֶׁצָּאוּ מִתַּחַת יָדֶיהָ	עַל גְּבִי
	פְּרוּכוֹת
מְלִים שֶׁל אִמִּי	שֶׁל בֵּית כְּנָסֶת
חוּט שֶׁל חֵן חוּט	
שֶׁל חֶסֶד	אָבִי הוֹתִיר לִי
מְשׁוֹךְ הָיָה עֲלֶיהָ	אַחֲרָיו -
כּוֹרֶכֶן לְמִנְגִּינָה	לֹא כֶּסֶף
מְכַנְסֶת	לֹא זָהָב
	רֶק
	רֹאשׁוֹ שֶׁל חוּט
	וּנְחִילֵי אוֹתִיּוֹת
	יָהָא לֹא שִׁירִי
	זֶה
	פְּרֻכָּה מְעֵט
	תְּלוּיָה
	לְתֵלְפִיּוֹת.

א. לכאורה הירושה שהותיר האב לבנו היא חסרת ערך, אך למעשה הבן מייחס לה ערך רב.

הסבירו קביעה זו על פי השיר. בתשובתכם ציינו אמצעי אומנותי אחד מן השיר, והסבירו כיצד הוא מסייע להבנת החשיבות שיש לירושה זו בעבור הבן. (8 נקודות)

ב. האם השיר "דברי רקע ראשוניים" מאת ארז ביטון מתאר את המשכיות העולם של ההורים או מתאר מרד בעולמם? הסבירו והדגו את דבריכם. (7 נקודות)

אדם מול בוראו

16. קראו את השיר שלפניכם, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

אִי / זלדה

אִנִּי דוֹרְכֶת עַל הָאֲדָמָה
כְּמוֹ עַל גּוֹף חַי
כְּאוֹתָם פְּלִיטֵי אֲנִיָּה
שֶׁעָמְדוּ עַל גִּבּוֹ שֶׁל לְוִיָּתָן
כִּי טָעוּ בְּמַרְאֵה הָעֵינִיִּים.

אִנִּי דוֹרְכֶת עַל הָעֶפֶר
שֶׁתַּחֲתִיו מִדְּבָרִים הַמִּים
מִדְּבָרִים שְׂרָשִׁים
מִדְּבָרוֹת מַתְּכוֹת
קוֹל הַמוֹנֵם מַחְרִישׁ אֶת אֲזִנִּי
מְסַחֵר אֶת לִבִּי
גַם הָאֲוִיר מִתְנוּעֵעַ וְשׁוֹר
וּבְגָבֵהִים מִתְפּוֹצְצִים עוֹלָמוֹת.

רַק הַמַּחְשָׁבָה עַל אֶ-לֹהִים
הִיא אִי בְּמַעֲרַבְלֵת.

- א.** הסבירו מה מאפיין את החוויה הקיומית של הדוברת בשיר, וכיצד הדוברת מתמודדת עם חוויה זו.
בתשובתכם כתבו גם על שני אמצעים אומנותיים התורמים להבנת חוויה זו. (10 נקודות)
- ב.** תארו והסבירו את החוויה הקיומית הבאה לידי ביטוי בשיר "גדולים מעשי א-לוהיי" מאת אמיר גלבוע.
בתשובתכם התייחסו גם לסיום השיר. (5 נקודות)

17. שירים בצל השואה

קראו את השיר שלפניכם, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

נצול / לאה איני

אֲבִי מִתְקַשֵּׁר לְמִסְפָּר הַצָּלֹב לוֹ עַל זְרוּעַ
וּמִקְשִׁיב־מִקְשִׁיב כְּדֹרוֹ.
בְּאֶזֶן הַשְּׂמָאלִית אֵינוֹ מִקְשִׁיב
זֶכֶר לְסִטְרָה מִכְּפֹ שֶׁל אֶס־אֶס.
בְּאֶזֶן הַזֵּה הוּא שׁוֹמֵעַ
שׁוֹמֵעַ כְּמַחְרִישׁ
אֶף אֵת הָאֶזֶן הַבְּרִיָּאָה הוּא עוֹשֶׂה כְּאַפְרָכְסֵת
לְסִיטִים שֶׁבָּאִים לוֹ
מְדוּרָה, מְבוֹנָה, מְאֻשׁוּיץ
בְּקִרְוֹנוֹת
אֲבִי צוֹרֵחַ אַחַת לְשָׁבוּעַ כְּאוֹמֵר -
שְׁלוֹמִי טוֹב
וְאַחֵר כֵּךְ הוּא הוֹפֵךְ אֵת רֹאשׁוֹ עַל הַכֹּר הָרֵטֹב
וְנִרְדָּם עַל צִדּוֹ הַיָּמִי
נוֹתֵן אֵת אֶזְנוֹ הַמְתָּה לְבִכְיִי
בְּכִי הַמְהִלֵּךְ עַל בְּהוֹנוֹת.

א. "אֲבִי מִתְקַשֵּׁר לְמִסְפָּר הַצָּלֹב לוֹ עַל זְרוּעַ"

וּמִקְשִׁיב־מִקְשִׁיב כְּדֹרוֹ".

פרשו את המטפורה בשורות אלה, והסבירו כיצד היא מסייעת להבנת החוויה של זיכרון השואה, כפי שהיא מתוארת לאורך השיר כולו. (8 נקודות)

ב. בשיר "שתיקות" מאת איתמר יעוז־קסט נזכרות ספרות. הסבירו כיצד אזכור זה מסייע להבנת החוויה של

זיכרון השואה המתוארת בשיר. (7 נקודות)

זוגיות

18. קראו את השיר שלפניכם, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

אזון עדין / סיון הר שפי

את השַׁבֵּת שָׁלָנוּ
שָׁרַק אָנִי יְכוּלָה לְהַכְנִיס
שָׁרַק אֶתָּה יְכוּל לְהוֹצִיא
מִחֲזִיקִים שְׁנֵי גֵרוֹת.
אֲבָל בְּסוּפָה נִהְיִים אֶחָד
שְׁתֵּי פְתִילוֹת בְּגָד אֶחָד
לְהִתְחַלָּה חֲדָשָׁה.
וּבְרֹאשִׁית הָיִינוּ דוֹפְרֵצוּפִין
בְּחוּט שְׂדֵרָה הָיָה תְּלוּי עוֹלָם.
עֲכָשׁוּ שְׁנֵי עֲמוּדֵי שְׂדֵרָה
מִחֲזִיקִים בֵּית
וּכְשֶׁאֲנִי קָצַת מִתְכוּפֶּפֶת,
וּכְשֶׁאֶתָּה. אֲזוֹן עָדִין.

א. הסבירו את ארבע השורות האחרונות בשיר.

כתבו אם לדעתכם שורות אלה מבטאות קושי בחיי הזוגיות או דרך להתמודדות עם הקושי. נמקו את תשובתכם.
(8 נקודות)

ב. תארו את התהליך הנפשי שחווה הדוברת בשיר "פגישה חצי פגישה" מאת רחל המשוררת.

הסבירו את דבריכם. בתשובתכם ציינו אמצעי אומנותי אחד המסייע לעיצוב תהליך זה.
(7 נקודות)

אדם וזהותו

19. קראו את השיר שלפניכם, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

גאונה / דליה רביקוביץ

אֶפְלוּ סִלְעִים נִשְׁבְּרִים, אֲנִי אוֹמֶרֶת לָךְ,
וְלֹא מַחְמַת זִקְנָה.
שָׁנִים רַבּוֹת הֵם שׁוֹכְבִים עַל גִּבָּם בַּחֵם וּבִקְרָה,
שָׁנִים כֹּה רַבּוֹת,
כִּמְעַט נּוֹצֵר רֶשֶׁם שֶׁל שִׁלּוּה.
אֵין הֵם זֵזִים מִמְּקוֹמָם וְכָךְ נִסְתָּרִים הַבְּקִיעִים.
מַעִין גִּאֲוָה.
שָׁנִים רַבּוֹת עוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם בְּצַפְיָה.
מִי שֶׁעֲתִיד לְשַׁבֵּר אוֹתָם
עֵדִין לֹא בָּא.
וְאִזְּ הָאֵזוֹב מְשֻׁגָּג, הָאֲצוֹת נִגְרָשׁוֹת וְהֵימָּה מְגִיחַ וְחוֹזֵר,
וְדוֹמָה, הֵם לֹא תִנוּעָה.
עַד שֶׁיָּבֹא כָּלֵב יָם קָטָן לְהִתְחַכֵּךְ עַל הַסִּלְעִים
יָבֹא וַיִּלֶּךְ.
וּפְתָאם הָאֶבֶן פְּצוּעָה.
אֲמַרְתִּי לָךְ, כְּשֶׁסִּלְעִים נִשְׁבְּרִים זֶה קוֹרָה בְּהַפְתָּעָה.
וְמָה גַם אֲנָשִׁים.

- א. הסבירו כיצד השיר משקף את הניגוד שמאפיין את הסלעים, ומה אפשר ללמוד מן האנלוגיה בין הסלעים לבין בני אדם. בתשובתכם ציינו אמצעי אומנותי אחד בשיר, והסבירו את תרומתו לביטוי הניגוד הזה. (8 נקודות)
- ב. בשיר "אורן" מאת לאה גולדברג, הדוברת מתארת כיצד בצל האורנים בארץ-ישראל מתעוררים בה זיכרונות מארץ הולדתה. מה הם הזיכרונות האלה?
- ציינו והסבירו שני אמצעים אומנותיים בשיר התורמים לעיצוב זיכרונות אלה. (7 נקודות)

בהצלחה!